

**Autorski program realizacji
doradztwa zawodowego
w Zespole Szkolno Przedszkolnym nr 1 w Krakowie
w roku szkolnym 2025/2026.**

Wstęp

Planowanie swojej ścieżki edukacyjnej, świadomość podejmowanych decyzji, znajomość własnego siebie, umiejętność nazwania swoich mocnych i słabych stron, wiedza na temat możliwości dalszego kształcenia i znajomość oferty szkół ponadpodstawowych, podstawy z zakresu zawodoznawstwa to problematyka wymagająca spójnego i zaplanowanego rozpatrzenia i poznania podczas zajęć doradztwa zawodowego w szkole podstawowej.

Wspieranie i przygotowanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno zawodowych jest priorytetowym zadaniem w procesie doradczym, który stwarza możliwości i pomaga w rozwiązywaniu problemów powiązanych z wyborem kierunku kształcenia, drogi kształcenia i planowaniem kariery zawodowej.

W tak młodym wieku, gdy cały świat stoi otworem, w gąszczu informacji i możliwości, młody człowiek jest najczęściej niezdecydowany, niedoinformowany. Kończąc szkołę podstawową powinien zostać wyposażony w umiejętność podejmowania odważnych, samodzielnych decyzji, umiejętność uczenia się przez całe życie, umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Ponadto priorytetowym staje się uzmysłowienie uczniom roli kompetencji miękkich które są tak pożądane dziś na rynku pracy. To znaczy: czy potrafi myśleć w sposób nieschematyczny, potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę, czy wie, jak pracować w grupie, jak zaplanować swoją pracę, czy jest samodzielny, aktywny, zaangażowany.

Absolwent szkoły podstawowej musi znać system kształcenia, oferty szkół ponadpodstawowych, ukierunkowanie na wybór języków obcych, świat zawodów, a także strukturę rynku pracy.

Funkcjonowanie w nowoczesnym społeczeństwie wymaga aktywnych zachowań i umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące zdobycia wykształcenia, czy kwalifikacji zawodowych wymagają coraz większej wiedzy o rynku pracy, rynku edukacyjnym i o sobie samym. Istotnym jest, aby dokonując wyboru, uczeń kierował się własnymi zdolnościami, pasjami, możliwościami, predyspozycjami, a nie tylko sugestiami rodziców czy też wzorował się na wyborach kolegów i koleżanek z klasy.

W naturalny sposób szkoła staje się więc środowiskiem, które ma bezpośredni wpływ na te decyzje i powinna wspierać rodziców i świadczyć pomoc uczniom w wyborze kierunku

kształcenia i zawodu. Nie do przecenienia jest tutaj mimo wszystko rola rodzica, opiekuna, który powinien być bezpośrednio włączony w proces doradczo- informacyjny.

Należy jednak pamiętać, iż doradca zawodowy , jak sama nazwa mówi pełni rolę doradcą, a moment podjęcia decyzji co do wyboru dalszej ścieżki kształcenia jest wynikiem przeprowadzonych warsztatów, rozmów indywidualnych i zapoznania ucznia i rodzica z możliwościami, jakie stwarza przed młodym człowiekiem dzisiejszy świat.

I Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845) dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532 z dnia 7 maja 2013 r.). Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej... prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. w sprawie doradztwa zawodowego.

Poniższy program jest zgodny z Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego.

I Cele ogólne.

Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

I.1. Celem preorientacji zawodowej w klasach I – III jest:

- wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy,
- rozwijanie pozytywnej i pro aktywnej postawy wobec pracy i edukacji,
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

I.2. Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI jest:

- poznawanie własnych zasobów,
- zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy,
- kształtowanie pozytywnej i pro aktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji,
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

I.3. Celem doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej jest:

- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

II Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci.

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

II.1. Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- prowadzenie zajęć doradztwa zawodowego,
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu,
- angażowanie w organizację uroczystości i imprez szkolnych,
- promowanie idei wolontariatu,
- organizowanie wizyt zawodoznawczych,
- informowanie o ofercie edukacyjnej i możliwościach rozwoju osobistego,
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych i targach dotyczących planowania ścieżki edukacyjnej,
- prowadzenie gazetki informacyjnej,

II.2. Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego,
- wspieranie w realizacji zadań z doradztwa zawodowego.

II.3. Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno – zawodowych uczniów,
- informowanie o targach edukacyjnych,
- organizowanie spotkań informacyjno – doradczych z doradcą zawodowym w szkole
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych, np. poprzez stronę internetową szkoły i dziennik elektroniczny

III Metody i formy działań.

- ankieta, test
- autoprezentacja
- burza mózgów
- ćwiczenia grupowe
- praca indywidualna
- dyskusja problemowa

- mini- wykład
- plakat
- kwestionariusz
- test
- skojarzenia
- debata „za”i „przeciw”
- metody audiowizualne – prezentacje multimedialne, filmy, wykorzystanie Internetu jako narzędzia zdobywania informacji,

V Treści programowe realizowane na poszczególnych etapach:

V.1. Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

1. POZNANIE SIEBIE

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wynika dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

V.2. Klasy I-III szkół podstawowych.

1. POZNANIE SIEBIE

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wynika dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

V.3. Klasy IV- VI szkół podstawowych.

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

V.4. Klasy VII i VIII.

1. POZNANIE SIEBIE

Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

2.1 Wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania.

2.2 Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.

2.3 Wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy.

2.4 Uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka.

2.5 Analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy.

2.6 Wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową.

2.7 Dokonuje autoprezentacji.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

3.1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji,

3.2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów,

3.3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji formalnej i nieformalnej,

3.4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno- zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

VI Przykładowe tematy zajęć doradztwa zawodowego realizowane w klasie VII i VIII.

Klasa VII

1. *Samopoznanie- Czym się interesuję?*

2. *Moje mocne i słabe strony- autoprezentacja.*

3. *Umiejętności a wybór zawodu.*

4. *Wszyscy jesteśmy zdolni. Test inteligencji wielorakiej wg Howarda Gardnera.*

5. *Zawody w moim najbliższym otoczeniu- świat zawodów.*

6. *Zawody przyszłości.*

7. *Praca- dlaczego i w jakim celu?*

8. *Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej. Kompetencje vs. Kwalifikacje.*

9. *Moja przyszłość edukacyjno- zawodowa co dalej po SP? Typy szkół.*

10. *Moja ścieżka edukacyjno- zawodowa- ankieta ewaluacyjna.*

Klasa VIII

1. *Moje zainteresowania a wybór szkoły ponadpodstawowej.*
2. *System edukacji w Polsce.*
3. *Badanie predyspozycji zawodowych.*
4. *Ścieżka rozwoju zawodowego.*
5. *Zawody przyszłości.*
6. *Mój stan zdrowia a moja przyszłość edukacyjno- zawodowa.*
7. *Dokumenty aplikacyjne- CV i list motywacyjny.*
8. *Stres- wróg czy przyjaciel? Sposoby uczenia się i radzenia sobie ze stresem.*
9. *Mój świat za 10 lat.*
10. *Prezentacja wybranej szkoły ponadpodstawowej- terminy rekrutacji.*

VII Współpraca z innymi podmiotami.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół stanowią:

- poradnie psychologiczno – pedagogiczne,
- ośrodki doskonalenia nauczycieli,
- biblioteki pedagogiczne,
- placówki doskonalenia nauczycieli,

VIII Efekty.

1. *Uczeń świadomie podejmuje trafne decyzje dotyczące dalszej ścieżki kształcenia.*
2. *Rodzic wspiera ucznia w realizacji planów edukacyjnych.*
3. *Kształtowanie odpowiednich zachowań i postaw.*
4. *Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły, a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.*

IX Ewaluacja programu.

Ewaluacja programu nauczania odbywa się poprzez obserwację poziomu zaangażowania uczniów w realizację zaplanowanych działań oraz poprzez ankietę ewaluacyjną przeprowadzoną podczas ostatniego spotkania zajęć DZ w klasach 7 i 8, mającą na celu zbadanie prawidłowego i trafnego doboru treści i sposobu ich realizacji na zajęciach.

Ewaluacja pozwala także, zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki niej będzie można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby oraz oczekiwania.

X Harmonogram realizacji programu doradztwa zawodowego.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1.	Zaopiniowanie Programu Realizacji Doradztwa Zawodowego w ZSP1 w Krakowie w roku szkolnym 2024/2025.	Do końca września 2025 r.	Dyrektor Szkoły, Rada Pedagogiczna
2.	Przeprowadzenie cyklu 10 zajęć doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy
3.	Prowadzenie lekcji wychowawczych w klasach I – VIII obejmujących tematykę orientacji zawodowej uczniów.	Cały rok szkolny 2025/2026	Wychowawcy I – VIII
4.	Realizacja treści programowych doradztwa zawodowego na lekcjach przedmiotowych.	Cały rok szkolny 2025/2026	Nauczyciele przedmiotów
5.	Organizowanie konkursów, olimpiad, zawodów sportowych, imprez szkolnych wspierających rozwijanie zainteresowań i talentów uczniów.	Cały rok szkolny 2025/2026	Nauczyciele, wychowawcy
6.	Gromadzenie, aktualizacja oraz udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy
7.	Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.	Według potrzeb	Doradca zawodowy, psycholog, pedagog
8.	Wspieranie nauczycieli w działaniach doradczych poprzez udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy
9.	Współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkolnego doradcy zawodowego.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy Psycholog Pedagog
10.	Koordynowanie udziału uczniów w dniach otwartych lokalnych szkół ponadpodstawowych. Organizacja spotkań uczniów klas 8 z przedstawicielami szkół. Organizowanie wyjść związanych z wyborem szkoły ponadpodstawowej.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy
11.	Przekazywanie informacji edukacyjno – zawodowych na szkolną stronę internetową oraz konto szkolne Facebook.	Cały rok szkolny 2025/2026	Doradca zawodowy

Opracowała
mgr Edyta Grabowska